

1865-05-08

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

'Hjemmet'

FAKTA

Type:
Letter

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Antwerpen

Arkivplacering:
FA 2-021-00047; F7

Keywords:
Travel letter, Travel letters

SUMMARY

A long and very well written travel letter with impressions from Holland and Belgium, which J. C. Jacobsen finds slightly boring

TRANSSKRIFTION

Antwerpen d 8^{de}. Mai 1865
Hôtel d'L'Europe

Meddelelser fra Reisen.

Da det Brev, jeg i Onsdags hjemsendte fra Amsterdam, blev saa overmaade kortfattet, foresatte jeg mig, at jeg snart vilde supplere det med et mere udførligt og jeg begyndte virkelig allerede i Fredags Aftes derpaa, men kom ikke videre end til Overskriften "Rotterdam d 5 Mai, Aften Kl. 10", da jeg ikke kunde finde Noget, der var værd at skrive om og som kunde interessere Eder i Hjemmet, der kjende Holland bedre af H. Scharlings Bog, end jeg kunde skildre det.- Derfor følte jeg mig trykket af Bevidstheden om, at mine Breve fra forrige Reise vare skrevne i en meget animeret Stemning og derved havde vundet et vist Bifald i vore nærmeste Venners Kreds, hvilket jeg dennegang ikke kunde gjøre Regning paa, da jeg hverken havde seet eller oplevet Noget, der kunde animere mig. Naar man ikke er en enthousiastisk Liebhaber af flamske Sild, eller hollandsk Ost eller Schiedamer Genever, veed jeg heller ikke hvad man skulde blive animeret af i Holland, hvor Alt er fladt og jevnt og solidt, omtrent som hos os selv. Hollænderne er fortræffelige Mennesker, naar man lærer dem at kjende og jeg har i disse faa Dage stiftet et par meget behagelige Bekjendtskaber i Amsterdam og Rotterdam, men det kan ikke nægtes, at de i alt hele ere noget tunge og kjedelige, navnlig for de fremmede, som kun har det offentlige Folkeliv at glæde sig over. Sligt finder man ikke i Holland, ligesaalidt som offentlig Musik, ja ikke engang en Vagtparade. (NB Jeg har ikke været i den Kgl. Residentsstad Hague).-Ganske anderledes viser Alt sig, saasnt man betræder fransk Grund jeg betragter nemlig uden videre Belgien som fransk, uagtet det har en maaske overveiende flamsk Befolkning fordi det er umiskjendeligt at fransk Væsen og fransk Esprit er fremherskende.- I een Henseende er jeg dog bleven skuffet her i Antwerpen; jeg havde haabet, at jeg her skulde blive fri for Tydsk som jeg aldeles ikke

har kunnet frigjøre mig for i Holland, hvor man taler alle Sprog og derfor strax tiltaler En i det, som de let mærker at man forstaar bedst. Men her i Hotellet gik det mig ikke bedre: jeg fik strax tydsk svar paa fransk tiltale og ved Bordet igaar var min Sidemand en Tydsker, med hvem jeg, da han var en dannet Mand fra Rhinen indlod mig i en lang Passiar medens mine Venner, Englænderne, og en mængde vakkre Englænderinder som iøvrigt udgjorde Bordselskabet, som sædvanlig sad og tværede uden at sige et Ord til en Fremmed selv blandt deres Landsmænd. Imidlertid sporer jeg dog rundt om mig fransk Livlighed og hører franske Toner og jeg benytter enhver Leilighed til at erhverve mig Øvelse i Brugen af Sproget, hvortil jeg i høi Grad trænger. Helst benytter jeg dog Leiligheden, hvor jeg kan komme i Passiar med den quindelige Ungdom, thi med denne gaaer "la causerie" bedst. Foreløbig holder jeg mig dog til den yngste Ungdom - d.v.s. under 10 Aar - og jeg traf idag, ved en Estaminet ved den store Quai, en lille Pige af denne Klasse (Gabriele hed hun og var 8 Aar gl) med hvem jeg længe passiarede til Gavn for mig og jeg troer til Fornøielse for os begge. Hun lod til ingenlunde at være absolut utilbøielig til at reise med mig til Brüssel, da jeg spurgte hende derom, men hun havde uheldigvis ingen Slægtninge i Brüssel til hvem jeg kunde aflevere hende; ellers havde jeg for Alvor gjort Forældrene Forslaget. Det var et yndigt og opvakt Barn! Hvor det klædte hende nydeligt at slaae Sving skjøndt hun ikke forstod det rigtigt. Jeg var stærkt fristet til at vise hende hvorledes hun skulde gjøre det bedre, men det var brændende hedt og der var Folk i Mængden, saa opgav jeg de Narrestreger. Hvad quindelig Ungdom iøvrigt angaaer, da synes Antwerpen at være temmelig riig derpaa. I gaar, Søndag, nemlig ikke faa i elegante Toiletter promenere paa Gaderne, men det var især iaftes jeg havde Leilighed til at see en rig Krands af skønne Blomster ved en Koncert i La Societé Royale d'Harmonie, et musikalsk Selskab, der har en prægtig Koncertsal med smukt Haveanlæg tæt udenfor Byen, hvor min Vært havde introduceret mig som reisende Medlem. Selskabet har et meget talrigt og velindøvet Orchester, der udførte smukke Ting, blandt hvilke især Ouverturen af Wilhelm Tell gjorde fortjent Lykke. Det var en meget behagelig Aften men ogsaa den første saadanne, jeg har seet paa Reisen, thi hidtil har jeg ikke hørt anden Musik end Lirekasser og af og til Toner af et Klaver fra en oplyst Selskabssal, men det stemmer ikke til Munterhed. En egen Slags Musik hører jeg dog stadig her, saavelsom i Holland, der ofte gjør en behagelig

Virkning, nemlig Sangværker eller Klokkespil i Taarnene, bestaaende af indtil 100 Klokker, der udfører hele Musiknumre. Atter en anden Slags Musik hørte jeg idag, da jeg for 2den Gang besøgte Domkirken for at beundre den skønne, gotiske Kirke med dens 7 Skibe og Rubens berømte Mesterværker. Der blev nemlig hele Tiden spillet paa Orglet (uagtet Kirken var lukket for Menigheden) formodentlig paa Foranstaltning af en Engelsk Famile, som ogsaa besøgte den. Dersom de gode Englændere ikke vare saa pedantiske Særlinge, havde jeg gjerne bragt dem en varm Tak for denne fortræffelige Idee. Jeg nød uncægtelig Rubens i en forøget Grad under denne Orgelmusik!- Naar man seer bort fra den ofte smagløse Klædedragt og kun holder sig til Stillinger, Bevægelser og Hovedernes Skjønhed og Udtryk, kan det ikke nægtes, at Rubens i disse Billeder (og tildels i Museet) ofte kan maale sig med Raphael og i en enkelt Figur med Correggio.- I Kolorit er han deres Ligemand, men den fuldendte Harmonie i Raphaels Billede finder man ikke. - Hans Statue staar paa Pladsen udenfor mit Hotel, men den er for tung og viser ikke den fine, elegante Verdensmand, Diplomaten. En Statue af van Dyck, der staar ved Museet er bedre, men temmelig theatralsk. Jeg kommer her til at tænke paa en Statue, jeg saa i Rotterdam af "Erasmus fra Rotterdam" fra 17de Aarhundrede. - Gevandt er slet, men Hovedet er en Tænkens. Han er fordybet i Læsningen af en stor Bog hvoraf han holder et Blad mellem Fingrene, som han er i Begreb med at vende.- Jeg bragte ham en Hilsen fra Forfatteren til "Grundideernes Logik, men uheldigviis kunde jeg ikke bringe den paa Latin og det gjør mig ondt at maatte sige, at han ikke tog nogen Notits deraf, men vedblev at grunde i sin Bog. Det maa være en haard Knude at løse, der staar nederst paa det Blad, han staar i Begreb med at vende, men dog aldrig kan blive færdig med. Jeg ønskede, at vor Erasmus var der, maaske han kunde have hjulpet ham.- Da jeg nu er kommen til at tale om Rotterdam, maa jeg dog sige, at denne By - afseet fra Befolkningens mindre vivacitet - dog er den interessanteste og mest maleriske jeg dennegang har seet og den hvori der viser sig den livligste Virksomhed. Jeg sigter hermed til Handelsvirksomhed, men Activiteten her viser sig ogsaa i en paafaldende Grad i en anden Retning nemlig Reengjøringsvirksomheden. Det var nemlig Løverdags og paa denne Dag holdes der "Stor-Vask" ikke alene indvendig i Husene men ogsaa udvendig.- Man vasker ikke alene Vinduer men hele Muren med Børster paa lange Stænger, ligesom

Lars bruger til Vinduerne paa Carlsberg. Men naar man ikke kan naae længere med dette Redskab, stiller man en Spand Vand paa Gaden efter den anden og anbringer deri en Haandsprøite, hvorfra der med stor Kraftanstrengelse sendes Straaler opad Muren og Vinduerne - Dette er slemt nok for de Forbipasserende, men dette kan man dog tage sig i Agt for.- Værre er det naar Bygningerne har 1st og 2de Sal, thi da aabnes Skydevinduerne i de øverste Etager ganske Lidt forneden og igjennem Sprækken stikkes lumskelig en krumbøiet Sprøitepibe ud hvorfra der sendes Straaler opad Vinduers og Murens ydersider og skylle derpaa uforvarent nedover den intet ahnende Fodgænger paa Fortovet eller nærmeste Deel af Gaden. I Rotterdam - og muligviis i hele Holland - gjælder derfor den Regel: gaae om Løverdagen aldrig paa Fortovet, men midt paa Gaden, hvis du ikke vil komme under en ufrivillig "Storvask"!Nu er jeg omtrent færdig med hvad jeg vil her i Antwerpen og agter i Morgen henad Middag at gaae til Brüssel,, hvor der ligesom i Paris, udgiver en Moniteur de la Brasserie til hvis Udgifter jeg er adresseret af en vakker Brygger i Amsterdam og en Do. i Rotterdam, med hvem jeg har gjort Bekendtskab. Jeg vil da opslaae mit Quarteer i Brüssel for nogle Dage og derfra gjøre Udflugter paa Jernbanen til Gent, Brügge og maaske flere Steder i Belgien, hvor der er Noget for mig at see. Jeg er vel tilfreds med Udbyttet af mit Besøg i Holland og venter endnu mere af Belgien.- Skulde jeg blive lidt længere i det Land end paatænkt, afkorter jeg ligesaameget i Nordfrankrig saa at jeg ligefuldt kommer til Rouen og Paris til den bestemte Tid. Jeg ser idag i Independence Belge, at Rigsraadets Folkething er opløst og at nye Valg skulle finde Sted endnu i denne Maaned. Dette tyder paa en Sammenkaldelse af Rigsraadet i Sommer, maaske allerede i Juni. Jeg vil meget nødig derfor opgive min Reiseplan medmindre det er absolut nødvendigt, hvorom jeg maa correspondere med en af mine politiske Venner. En hjertelig Hilsen sender jeg Enhver (på langs) som læse disse Linier og beder dem at bevare den Fraværende og hans Huus i venlig Erindring Lev vel!

J. C. Jacobsen.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

65
 5
 Antwerpen, d. 8.^e Mai 1765.
 Kære de 2 Europæer

Motbeholdningen for Anden.

Da det blev, jeg i Onsdags fængsel for Amsterdam, blev jeg anset
 med en Bortførelse, fængselsfængelse, at jeg snart vilde fængsles og end at man
 vilde føle sig og jeg begynte indlydende at tænke: Lørdag Aften Drøyer, naar kom
 den midt og til Onsdag for Rotterdam 5. Mai, Aften 22. 10. Da jeg den
 søndag fængsles, der var nok et Parer an, og jeg end, indvordt den den i
 fængsel, det fængsle Holland, boder af W. Skellings Kong, end jeg end, fængsles
 den. — I samme fængsle jeg mig byt det af Carlsberg, an, at man boder for fængsle
 den med, boder: en meget anseende Skilling og end fængsle end at med
 fængsle: en meget anseende Skilling end. Fængsle jeg drøyer og den end, jeg
 fængsle jeg, da jeg fængsle fængsle end eller opløst fængsle, den end, anseende mig
 Naar man den en indlydende Lørdag af fængsle, det, eller fængsle den, og
 eller Onsdag fængsle, end jeg fængsle den, fængsle end, eller anseende
 af: fængsle, fængsle end en fængsle og fængsle, endent fængsle for os fængsle.

Fængsle den en fængsle Skilling, end man boder den at fængsle,
 og jeg fængsle i det for den fængsle at den meget befængsle fængsle den
 i Amsterdam og Rotterdam, end det blev den, end, at den at fængsle den
 meget fængsle by fængsle, nemlig for den fængsle, fængsle den end
 offentlig fængsle at fængsle den, fængsle fængsle den end: fængsle, fængsle,
 det den offentlig fængsle, den den anseende en fængsle (at jeg for den end
 den end fængsle fængsle).

Jeg fængsle endent den end, fængsle den end, betragter fængsle den end
 den end, nemlig inden inden fængsle den fængsle, end end, det den end
 man den anseende fængsle fængsle, fængsle end den end fængsle end fængsle
 fængsle og fængsle fængsle end fængsle fængsle. — Den fængsle den end, jeg den
 fængsle fængsle i Antwerpen, jeg fængsle fængsle, at jeg den fængsle den fængsle den
 fængsle jeg aldrig den den fængsle fængsle mig fængsle: Holland, fængsle den end
 alle fængsle og fængsle fængsle fængsle den. At, fængsle den end, at man
 fængsle den end. Men fængsle: fængsle den end, at mig den end: jeg fængsle fængsle
 fængsle den end, jeg fængsle fængsle og end fængsle den end, end, fængsle den end
 fængsle, end, fængsle den end, da fængsle den end fængsle fængsle fængsle den end
 fængsle, endent den end, fængsle den end, og den fængsle den end fængsle den end
 fængsle den end, fængsle fængsle, fængsle fængsle fængsle, fængsle den end, end, fængsle
 at fængsle den end, den end fængsle den end fængsle den end fængsle den end.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Onglædet (unglet Tante med Brevet for Mungjorden) som dertil gaae Lærens
skæbne af en unglet Tante, som ogsaa besøgte den. Drosen de gode
følelser den blev for gældende. Lærens, gæde jeg ogsaa havde den om
naar det for denne færdige. Den. Jeg var nemlig kelig Rubens
i en færdig Grad under denne Omgang. — Naar man først borte
for den alle smagløse Elendighed og den færdig sig det Helligste, hængselst
og færdigste Brevst og Helligst, den det alle mangle, at Rubens. Det
Lærende og Lærdet. Munket Jølle den maale sig med Raphael og i en
antallet Lærens med Correggio. — I Lærdet er for den Lærens, man
den færdigste færdigste. Raphael Lærdet færdigste man. — Jætte
Lærens færdigste for den færdigste indretter med Jætte, men den er for den og
nået den den færdigste, elegant Munket, Jætte. for Lærens af
den Lærens, den færdigste med Munket er Lærens, man Lærens Lærdet.
Jeg Lærens for det at Lærens den en Lærens, jeg færdigste. Lærdet den af
Lærens for Lærdet den Lærens. — Jætte Lærens af det, man
færdigste er en Lærens. Jætte er færdigste. Lærens af en færdigste
Lærens for Lærdet det Lærens Lærens, Jætte Jætte er i Lærens med
at Lærens. — Jeg Lærens Jætte en færdigste for Lærens det Lærens
Lærens, man Lærens med Lærens jeg den Lærens den for Lærens og det Lærens
Lærens at Lærens færdigste, at Jætte den Lærens Lærens Lærens, man Lærens
at Lærens i færdigste. Det Lærens man en færdigste Lærens at Lærens, den Lærens
Jætte den Lærens, Jætte Lærens i Lærens med at Lærens, man Lærens Lærens
færdigste med. Jeg Lærens, at Lærens Lærens man den, man Lærens Jætte Jætte
Lærens Jætte. — I Jætte Lærens det at Lærens Lærens, man
Jætte Lærens færdigste, at Lærens Lærens — Lærens for Lærens Lærens Lærens
Lærens den Lærens Lærens og Lærens Lærens Jætte Lærens færdigste og den
Lærens den Lærens Jætte den Lærens Lærens. Jætte Jætte Lærens Lærens
Lærens Lærens Lærens, man Lærens Lærens Lærens færdigste og Lærens Lærens
Lærens Lærens Lærens, man Lærens Lærens Lærens Lærens. Det
Lærens Lærens Lærens og Jætte Lærens Lærens Lærens den "Lærens Lærens"
Lærens Lærens Lærens. Jætte Lærens man Lærens Lærens. — Man Lærens Lærens
Lærens Lærens man Lærens Lærens med Lærens Jætte Lærens, Lærens

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Lære beriges til Hinduaner paa Carlsberg. Man naar man ikke kan
naar længe med dette Ladskab, pillede man en Grand Hand paa
Gaden eller den anden og endog en anden der en faad, paa det, som
med sine træstammer og andre træer blev opad i Muren og Hinduaner.
Dette er flent med for de Indbyggerne, men dette kan man dog
lære sig: Og det var. - Naar er det, naar Læringerne for man med 18
og 2^{de} del, og de enkelte Hinduaner i de enkelte flager gaa
til foruden og i samme Læringerne sig pillede luntelig en
brønde og paa det ind i den Gaden der findes træer opad
Hinduaner og Muren og træerne og de træer i foroven med en
den lille afvandt Ladningerne paa Læringerne eller man kan se af
Gaden. I Rotterdam - og mindeligvis. I de Gader - gjaldt der
den Læring: gaa en Læringerne aldrig paa Læringerne, men med
paa Gaden, som de ikke i sig selv med samme inders en "Mand".
Nu er jeg kommet paa det med sig i Antwerpen og af
Morgen fandt Middel at gaa til Brussel, som der, ligesom i Paris,
indgik en Mængde de la Coartre til sig selv og jeg er ad den
af en række Læringerne. Antwerpen og en de i Rotterdam, med dem jeg
for gaa til Carlsberg. Jeg er de samme med Gaderne i Brussel
for nogle dage og derfra gaa til den foruden til Gode,
Brug og enkelte flere Steder i Belgien, som der er meget for
mig at gaa. Jeg er med tilfældigt med tilfældigt af mig selv i Holland
og enkelte andre mere af Belgien. - Men jeg blev lidt længe
i dette Land og paa det, afvandt jeg sig selv i Mestparten
for at jeg sig selv kommer til Muren og Paris til den bedste del,
for sig selv: Indpendanten helge, at sig selv tilfældigt er
af sig selv at sig selv sig selv sig selv sig selv i den Mængde.
Dette Lyde sig en Mængde sig selv af sig selv: Muren, man kan
alleve. Juni. Jeg er med mig selv sig selv sig selv sig selv
man kan se at sig selv sig selv, som jeg er en anden og
en af mine gamle Muren. En sig selv sig selv sig selv sig selv

Den 18de April 1841
J. C. Jacobsen